

بررسی رابطه توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی و آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

ایمان کرمانی^۱، سکینه شمس‌الدینی^۲

۱- کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه غیرانتفاعی مهر، کرمان، ایران.

۲- استادیار و عضو هیئت علمی، موسسه غیرانتفاعی مهر کرمان، کرمان، ایران

چکیده

در این پژوهش به بررسی رابطه توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی و آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداخته شده است. بدین منظور دو فرضیه تدوین گردید. با توجه به مبانی نظری و ادبیات موضوع برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، دو مدل رگرسیون تدوین و مورد استفاده قرار گرفت. به منظور آزمون فرضیه‌ها، از اطلاعات ۱۴۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ استفاده شده و متغیرهای تحقیق با استفاده از داده‌های تابلویی و رگرسیون چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج فرضیات پژوهش نشان داد که توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد همچنین نتایج نشان داد که توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی و معناداری دارد.

واژگان کلیدی: توانایی مدیریتی، برنامه‌ریزی مالیاتی، آنتروپی صورت‌های مالی

مقدمه

در محیط‌های تجاری و اقتصادی امروزی که چرخ رقابت شتاب بیشتری یافته، سرمایه‌گذاری موثر می‌تواند سبب رشد و توسعه پایدار اقتصادی شود. مدیران با سطح بهینه‌ای از سرمایه‌گذاری می‌توانند با پوشش فرصت‌های سودآور، نهایت بازدهی را ایجاد و منافع سهامداران را تامین کنند. مقوله سرمایه‌گذاری مستقیماً با خصوصیات مدیریت در ارتباط است. خصیصه‌های مدیریت یک مقوله چند بعدی است که در «توانایی مدیریتی» تجلی می‌یابد (مرادزاده فرد، ۱۳۹۵)؛ توانایی مدیریت یکی از بعدهای سرمایه‌انسانی شرکت‌هاست که به عنوان دارایی نامشهود طبقه‌بندی می‌شود. دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) توانایی مدیریت را به عنوان کارایی مدیران نسبت به رقبا در تبدیل منابع شرکت به درآمد تعریف می‌کنند. توانایی مدیریتی بالاتر می‌تواند منجر به مدیریت کارتر عملیات روزانه شرکت شود، بویژه در دوره‌های بحرانی عملیات که تصمیم‌گیری‌های مدیریتی می‌تواند تأثیر بسزایی بر عملکرد شرکت داشته باشد.

مدیران توانا تر به احتمال بیشتر در طرح‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که ارزش فعلی خالص مثبت بالاتری دارد و همچنین توانایی بیشتری در اجرای مناسب آن خواهند داشت. افزون بر این، در دوره‌هایی که شرکت با بحران رو به رو است، مدیران توانا تر، تصمیم‌گیری مناسب‌تری در ارتباط با تأمین منابع مورد نیاز خواهند داشت. محصولات را پیش‌بینی کنند. هم‌چنین، سرمایه‌گذاری مناسب‌تر در طرح‌های با ارزش‌تر و مدیریت کارای کارمندان نیز از ویژگی مدیران توانمند است. انتظار می‌رود در کوتاه‌مدت این مدیران بتوانند درآمد بیشتری با استفاده از سطح معینی منابع کسب کنند یا با استفاده از منابع کم‌تر، بتوانند به سطح معینی از درآمد دست یابند (اندرو و همکاران، ۲۰۱۳).

اعتقاد بر این است که مدیران توانا تر قادرند از طریق کاهش نامتقارنی اطلاعات، ارزش ذاتی شرکت را بهتر به سرمایه‌گذاران منتقل کنند. این دیدگاه وجود دارد مدیرانی که از توانایی بالایی برخوردارند معمولاً در مواجهه با انباشت اخبار بد، وضعیت را طوری مدیریت می‌کنند که خطرات کمتری برای شرکت به دنبال داشته باشد.

دولت‌ها و سهامداران از جمله مهم‌ترین مطالبه‌کنندگان جریان‌های نقدی واحد تجاری هستند. دولت از این جهت که سود قبل از مالیات واحد تجاری را مطالبه می‌کند تا مالیات خود را وضع کند و سهامداران از باقی‌مانده این سود و جریان‌های نقدی جهت کسب منافع خود استفاده می‌کنند (دسای و دامابالا، ۲۰۰۶). بر این اساس مدیران در تلاشند تا با برنامه‌ریزی مالیاتی فعالیت‌های واحد تجاری، هزینه مالیاتی را کم کنند (چن و همکاران، ۲۰۱۱). برنامه‌ریزی مالیاتی ابزاری است که مدیران در تلاشند با استفاده از آن از یک سو سبب کاهش سهم دولت از جریان‌های نقدی شرکت شده و از سوی دیگر منافع سهامداران را حداکثر کنند (دسای و دامابالا، ۲۰۰۶). لذا بررسی اینکه چگونه می‌توانیم منافع سهامداران را حداکثر کرده و در عین حال منافع جامعه و دولت را حفظ کنیم، یکی از موضوعات چالش برانگیز و قابل بررسی در ادبیات مالی

¹ Desai & Dharmapala

و حسابداری بوده است. در همین راستا بررسی عوامل موثر بر برنامه‌ریزی مالیاتی از جمله موضوعاتی است که همواره مورد توجه بوده است.

سرمایه‌گذاران در بورس با پراکندگی و حجم بالایی از اطلاعات مواجه هستند که باید از این اطلاعات برای تصمیم‌گیری در سرمایه‌گذاری‌های خود استفاده کنند، چگونگی انتخاب اطلاعات منوط به نوع نگرش، فکری و به نیاز آنها بستگی دارد. اطلاعات سیستم اطلاعاتی حسابداری صرف نظر از اشکالات در نحوه ارائه اطلاعات، دیرکرد در زمان ارائه و مفید فایده بودن آن، ارائه دهنده اطلاعات مربوط به گذشته شرکت می‌باشد، در حالی که اغلب نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان مربوط به تصمیمات آتی می‌باشد. از میان کلیه اطلاعات ارائه شده توسط سیستم اطلاعاتی حسابداری، آنتروپی صورت‌های مالی می‌تواند از شاخص‌های مؤثر، برای سرمایه‌گذاری و تصمیمات اقتصادی در باب خرید سهام می‌باشد، و این مفهوم را می‌توان فصل مشترک اطلاعات حسابداری و نیازهای استفاده‌کنندگان دانست (اکبری، ۱۳۸۷).

ترازنامه و صورت سود و زیان از اساسی‌ترین صورت‌های مالی واحد تجاری می‌باشند که در تصمیم‌گیری‌های مدیران و سایر استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی و برنامه‌ریزی آتی شرکت تاثیر فراوان و مستقیمی دارد و هنگام ارائه آنها مقادیر مقایسه‌ای سال قبل نیز به همراه مقادیر سال جاری ارائه می‌شود. استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی میزان تغییرات اقلام مختلف ترازنامه و صورت سود و زیان را نسبت به دوره قبل ملاحظه می‌کنند تا به درک درستی از نحوه عملکرد مدیریت و میزان موفقیت یا عدم موفقیت در رسیدن به اهداف مورد نظر شرکت دست پیدا کنند (ماسومی و رسین^۲، ۲۰۰۲).

ترکیب یک ترازنامه شامل دارایی‌های جاری و بلند مدت و بدهی‌های جاری، بدهی‌های بلند مدت و حقوق صاحبان سهام بوده و هر یک از اقلام فوق درصدی از ترکیب کل ترازنامه را تشکیل می‌دهند که در اغلب موارد این درصدها نسبت به دوره قبل تغییر می‌کنند یعنی ترکیب یک ترازنامه از سالی به سال دیگر تغییر می‌کند اندازه این تغییر در ترکیب ترازنامه در این تحقیق به عنوان آنتروپی صورت وضعیت مالی تعبیر می‌گردد.

آنتروپی به ارزش اطلاعاتی یا درصد تغییرات یا درجه بلاتکلیفی گفته می‌شود (دیونسیو و همکاران^۳، ۲۰۰۸). آنتروپی از مفهوم روشن و واضحی برخوردار نیست. از لحاظ حجمی می‌توان گفت هر مولکول بخشی از فضا را اشغال می‌کند. پس در اختیار داشتن فضای بیشتر به معنای تعداد راه‌های توزیع بیشتر و آنتروپی بیشتر است و این وضعیت باعث کاهش اطلاعات استفاده‌کننده می‌شود. در بازارهای مالی با توجه به ساز و کار تبادل اطلاعات بین فرستنده (حسابدار) و گیرنده (استفاده‌کننده اطلاعات)، همواره دانش و آگاهی گیرنده محدود به میزان اطلاعات ارسال شده توسط فرستنده است. ارزش اطلاعات تنها به عدم اطمینان و تردید گیرنده مربوط می‌شود. در این صورت، در بسیاری از حالات از طریق ریاضی می‌توان درجه یا میزان حجم اطلاعات را اندازه‌گیری کرد و کمیت آن را نیز محاسبه نمود. آنتروپی نشان دهنده

² Masumi & Rasin, 2002

³ Dionysiu & colleagues, 2008

مقدار عدم اطمینانی است که از محتوای یک پیام حاصل می‌گردد. این عدم اطمینان با استفاده از شاخص آنتروپی در نظریه اطلاعات به وسیله یک توزیع احتمال اندازه‌گیری می‌شود.

با توجه به مطالب بیان شده در این تحقیق سعی شده است تا این مساله مورد بررسی قرار گیرد که آیا توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی و آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد. یکی از سرمایه‌های انسانی، که نقش مهمی در تبدیل منابع شرکت به درآمد و خلق ثروت برای سهامداران را دارد، و همچنین می‌تواند حیات بالنده و روبه رشد سازمان‌ها را تضمین کند، وجود نظام مدیریتی مقتدر و کارآمد است. در صورت اقتدار و توانمندی رکن مدیریتی شرکت‌ها است که می‌توان، حساسی شرکت‌ها را در شرایط فعلی انتظار داشت.

ویژگی‌های فردی مدیران عامل از جمله توانایی و دانش مالی می‌باشد که رفتار و نوع تصمیمات آنها را در سازمان تحت الشعاع قرار می‌دهد. توانایی؛ یک توانش خصلتی باثبات و وسیع را مصور می‌سازد که شخص را به موفقیت می‌رساند. غنا بخشیدن به هیئت مدیره مستقل در بازارهای نوظهور، به ویژه ایران، بیانگر اهمیت این هیئت و ویژگی‌های آن در بهبود کیفیت کنترل داخلی و تعادل قدرت مدیرعامل در شرکت‌های ایرانی است. اهمیت نقش هیأت مدیره، ایجاد راهبردی کارآمد بر امور شرکت در راستای منافع سهامداران و تعادل در منافع ذی‌نفعان مختلف آن از جمله مشتریان، کارکنان، سرمایه‌گذاران و جوامع محلی می‌باشد.

امروزه نقش نظام‌های مالیاتی در هر کشوری در تأمین درآمدها از محل منابع مالیاتی بر هیچ کس پوشیده نیست. در اکثر کشورها، بخش عمده‌ای از منابع درآمدی دولت از طریق مالیات تأمین می‌شود. سهم از کل درآمدهای عمومی در میان کشورها متفاوت است. در این میان، اجتناب و فرار مالیاتی در کشورها باعث شده است تا درآمدهای مالیاتی کشورها همواره از آنچه برآورد شده است کمتر باشد. بنابراین، از جمله موضوعات بسیار مهم که در حال حاضر در اکثر پژوهش‌ها مورد توجه است، بحث اجتناب و فرار مالیاتی و عوامل مؤثر بر آن و نتایجی است که از آن حاصل می‌شود. بررسی رابطه

توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی و آنتروپی صورت‌های مالی از دو منظر می‌تواند مفید واقع شود در وهله‌ی اول در بیشتر موارد، طرح‌های مالیاتی پیچیده و مبهم می‌باشند و فرصت سوء استفاده را برای مدیر فراهم می‌سازد. بر مبنای سؤالات تحقیق فرضیه‌های زیر مطرح هستند:

فرضیه اول: توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد. فرضیه دوم: توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد.

لی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان توانایی مدیریت و سیاست سرمایه‌گذاری شرکت در شرکت‌های صنعتی ایالات متحده آمریکا به این نتیجه دست یافتند که بین توانایی مدیریت و فرصت‌های سرمایه‌گذاری رابطه مثبت وجود دارد و این رابطه تنها در شرکت‌های مالی یا شرکت‌هایی که دارای موقعیت مالی قوی هستند، قابل توجه‌تر است.

گارگ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیق خود به بررسی رابطه توانایی مدیریتی بر رابطه بین اجتناب مالیاتی و خطر سقوط قیمت سهام پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داده است که بین اجتناب مالیاتی و خطر سقوط قیمت سهام ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحقیق آنان نشان داد که توانایی مدیریتی بر رابطه بین اجتناب مالیاتی و خطر سقوط قیمت سهام تاثیر منفی می‌گذارد.

تحریری و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق خود به بررسی توانایی مدیریتی و ارزش نهایی و جوه نقد پرداختند. نتایج آماری پژوهش بیانگر آن است که توانایی مدیریت بر ارزش نهایی و جوه نقد تاثیر معناداری ندارد؛ شاید دولتی بودن ساختار مالکیت. بالطبع فرآیند انتخاب و ارزیابی عملکرد مدیران را بتوان توجیهی بر این نتایج دانست.

طالب‌نیا و وکیلی‌فرد (۱۴۰۰) در تحقیق خود به بررسی رابطه متقابل توانایی مدیریت و ارزش افزوده اقتصادی با استفاده از معاملات همزمان پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داده است که توانایی مدیریت با ارزش افزوده اقتصادی رابطه معنی‌دار دارد و همچنین ارزش افزوده اقتصادی با توانایی مدیریت رابطه معنی‌دار دارد.

روش تحقیق

روش مورد نظر برای انجام این تحقیق شبه تجربی و از نوع پس‌رویدادی "با استفاده از اطلاعات گذشته" است که در حوزه تحقیقات اثباتی حسابداری و مبتنی بر اطلاعات واقعی می‌باشد. در این نوع پژوهش، هدف بررسی روابط موجود بین متغیره است و داده‌ها از محیطی که به گونه‌ای طبیعی وجود داشته‌اند و یا وقایع گذشته که بدون دخالت مستقیم پژوهشگر رخ داده است. جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌شوند. روش بررسی داده‌ها به صورت تحلیل ترکیبی داده‌ها "بررسی سال به سال" و با استفاده از رگرسیون چند متغیره است. پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های پس‌رویدادی است. در این نوع پژوهش، هدف بررسی روابط موجود بین متغیره است و داده‌ها از محیطی که به گونه‌ای طبیعی وجود داشته‌اند و یا از وقایع گذشته که بدون دخالت مستقیم پژوهشگر رخ داده است، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌شوند.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ تشکیل می‌دهند. نمونه آماری غربال شده تحقیق حاضر شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که کلیه شرایط ذیل را دارا می‌باشند:

۱. شرکت‌های منتخب به دلیل همگن شدن فعالیت جزء شرکت‌های مالی، سرمایه‌گذاری، بانک‌ها، بیمه و صندوق‌ها نباشد.
۲. شرکت‌های منتخب به دلیل همگن شدن فعالیت جزء شرکت‌های غیرتولیدی (حمل و نقل، بازرگانی، خدماتی و غیره) نباشد.
۳. شرکت‌های منتخب جهت گردآوری داده‌ها طی سال‌های مورد مطالعه‌ی پژوهش ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۸، به بورس ورود پیدا ننموده باشد.
۴. شرکت‌های منتخب جهت گردآوری داده‌ها اطلاعات مالی مورد نیاز، به خصوص یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی را کاملاً ارائه ننموده باشند و داده‌های مربوط به سال‌های قبل آن‌ها موجود باشد.
۵. شرکت‌های منتخب جهت گردآوری داده‌ها در دوره پژوهش از نماد معامله آن‌ها از تابلوی بورس خارج نشده باشد.
۶. شرکت‌های منتخب تغییر سال مالی یا تغییر فعالیت نداشته باشند.

یافته‌ها

آمار توصیفی

جدول زیر شامل آمار توصیفی برای همه متغیرهای به کار رفته در تحقیق هست. تعداد مشاهدات معتبر و درست برای هر متغیر ۱۰ سال می‌باشد. داده‌های مورد نظر مربوط به ۱۴۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است، که دوره‌های زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ را در بر گرفته است. در بخش اول مهم‌ترین شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای تحقیق ارائه شده است. میانگین اصلی‌ترین و مورد استفاده شده شاخص مرکزی است که مقدار آن، دقیقاً در نقطه تعادل یا مرکز ثقل توزیع قرار می‌گیرد. و نهایتاً انحراف معیار، مهم‌ترین پارامتر پراکندگی است که از جذر واریانس به دست می‌آید. این شاخص‌ها در جدول ۱ ارائه شده‌اند.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	نماد	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
برنامه ریزی مالیاتی	TP	۰/۱۷۳	۰/۱۳۹	۳/۸۷۷	-۰/۵۰۰	۰/۲۹۲
آنتروپی صورت‌های مالی	ENT	۰/۷۴۵	۰/۲۷۰	۸/۴۹۲	۰/۰۰۱	۱/۲۸۷
توانایی مدیریتی	MA	۰/۰۰۴	۰/۰۰۳	۰/۳۶۰	-۰/۴۱۱	۰/۱۰۶

۰/۱۲۶	-۰/۲۹۷	۰/۶۲۱	۰/۰۹۹	۰/۱۲۰	ROA	بازده دارایی
۱/۴۲۴	۱۰/۳۵۲	۱۹/۷۷۴	۱۴/۰۵۵	۱۴/۱۸۴	SIZE	اندازه شرکت
۳/۵۳۱	۰/۲۸۳	۳۱/۵۹۰	۲/۳۲۰	۳/۴۲۱	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری
۰/۱۷۸	۰/۰۶۱	۰/۹۹۱	۰/۵۹۷	۰/۵۸۶	LEV	اهرم مالی

منبع: نتایج پژوهش

بررسی پایایی متغیرهای پژوهش

قبل از برآورد الگوها باید از وضعیت مانایی و درجه هم‌جمعی متغیرها اطلاع کسب شود. برای بررسی مانایی سری‌ها از آزمون ریشه واحد لوین، لین و چاو استفاده شده است. نتایج بررسی مانایی متغیرهای تحقیق در جدول ۲ ارائه شده است. با مشاهده مقادیر بحرانی که همگی کمتر از ۰/۰۵ می‌باشند نتیجه می‌گیریم که تمام متغیرهای مورد استفاده در مدل، در سطح مانا می‌باشند لذا اولین فرض از فروض کلاسیک برای تخمین زدن یک رگرسیون واقعی برقرار می‌باشد.

جدول ۲. نتایج آزمون‌های پایایی متغیرهای پژوهش

نتیجه	معناداری	آماره لوین، لین و چاو	متغیر	
			نماد	عنوان
پایا	۰/۰۰۰	-۳۲/۹۲۵	TP	برنامه ریزی مالیاتی
پایا	۰/۰۰۰	-۳۸/۴۴۸	ENT	آنتروپی صورت‌های مالی
پایا	۰/۰۰۰	-۲۳/۵۱۳	MA	توانایی مدیریتی
پایا	۰/۰۰۰	-۲۲/۱۰۴	ROA	بازده دارایی
پایا	۰/۰۰۰	-۳/۳۸۹	SIZE	اندازه شرکت
پایا	۰/۰۰۰	-۱۹/۹۷۱	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری
پایا	۰/۰۰۰	-۱۰/۵۵۵	LEV	اهرم مالی

منبع: نتایج پژوهش

آزمون‌های بررسی نقض فروض کلاسیک

جهت بررسی نقض فروض کلاسیک از آزمون‌های دوربین-واتسون (جهت بررسی خودهمبستگی)، آزمون بروش پاگان (جهت بررسی ناهمسانی واریانس) و آزمون همخطی (VIF) استفاده شده است. در ادامه ابتدا مدل اصلی پژوهش و سپس نتایج این آزمون‌ها برای مدل اصلی پژوهش ارائه شده است.

مدل رگرسیونی ۴-۱)

$$TP_{it} = \beta_0 + \beta_1 MA_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 MTB_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل رگرسیونی (۲-۴)

$$ENT_{it} = \beta_0 + \beta_1 MA_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 MTB_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$$

الف) آزمون ناهمسانی واریانس

جدول ۳. نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

مدل	مقدار آماره	سطح معناداری آزمون	نتیجه
مدل رگرسیونی (۱-۴)	۴۷۵۴/۶۳۷	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس
مدل رگرسیونی (۲-۴)	۲۸۵۴/۱۷۳	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس

منبع: نتایج پژوهش

همانطور که نتایج آزمون ناهمسانی واریانس ارائه شده در جدول ۴ نشان می‌دهد، مدل‌های پژوهش دارای واریانس ناهمسانی هستند و بایستی با برای رفع ناهمسانی واریانس از ضریب تصحیح وایت استفاده می‌شود. در ادامه نتایج آزمون خودهمبستگی در جدول ۴ ارائه شده است.

ب) آزمون خودهمبستگی

جدول ۴. نتایج آزمون خودهمبستگی (آزمون دورین-واتسون)

مدل	معناداری آزمون	نتیجه
مدل رگرسیونی (۱-۴)	۱/۷۴۶	عدم وجود خودهمبستگی
مدل رگرسیونی (۲-۴)	۲/۱۵۸	عدم وجود خودهمبستگی

منبع: نتایج پژوهش

همانطور که نتایج آزمون خودهمبستگی نشان می‌دهد مدل‌های رگرسیونی پژوهش دارای خودهمبستگی نمی‌باشند (زیرا با توجه به مقادیر آماره دورین-واتسون که بایستی بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد مشخص می‌شود که مدل دارای خودهمبستگی نمی‌باشد) و برای برآورد آن از روش حداقل مربعات معمولی تعمیم یافته استفاده خواهد شد (و نیازی به وارد کردن وقفه به متغیرهای مدل جهت رفع خودهمبستگی نمی‌باشد).

ج) آزمون همخطی

جهت تشخیص وجود هم خطی، شاخص عامل تورم واریانس (VIF) مورد استفاده قرار می‌گیرد. اگر شاخص VIF متغیر مستقلی بیشتر از ۵ باشد احتمالاً با متغیرهای دیگر هم خطی دارد. در این صورت باید مورد بررسی بیشتر قرار گیرد. در غیر این صورت مشکل هم خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد

آزمون هم خطی (VIF) متغیرهای تحقیق به شرح جدول زیر می باشد:

جدول ۵. آزمون هم خطی

VIF	علامت اختصاری	متغیرهای پژوهش
۱/۰۶۸	MA	توانایی مدیریتی
۲/۰۵۱	ROA	بازده دارایی
۱/۰۴۳	SIZE	اندازه شرکت
۱/۰۰۳	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری
۱/۹۶۵	LEV	اهرم مالی

منبع: نتایج پژوهش

مقادیر همخطی با بیشتر از ۵ نشان دهنده احتمال هم خطی بین متغیرهای مستقل است و مقادیر بیش از ۱۰ بیانگر مشکل جدی در استفاده از رگرسیون در وضعیت موجود می باشد. از طرفی تمامی مقادیر همخطی کوچکتر از ۵ می باشند که نشان دهنده عدم وجود هم خطی بین متغیرهای مستقل است.

نتایج برآورد مدل های تحقیق

آزمون F لیمر

جدول ۶. آزمون F لیمر

شماره مدل	نوع مدل	P-Value	مقدار آماره
مدل رگرسیونی (۱-۴)	پانل (تابلویی)	۰/۰۰۰	۲/۰۹۷
مدل رگرسیونی (۲-۴)	پانل (تابلویی)	۰/۰۰۰	۱/۹۴۴

منبع: نتایج پژوهش

با توجه به شکل جدول ۶، چون Prob کوچکتر از ۰/۰۵ است، فرض H_0 مبنی بر پولینگ بودن داده ها رد می شود. بنابراین با توجه به آزمون F لیمر، داده ها پانل (تابلویی) است حال باید آزمون هاسمن را انجام داد.

آزمون هاسمن

جدول ۷. آزمون هاسمن

مقدار آماره	P-Value	نوع مدل	شماره مدل
۱۶/۲۸۰	۰/۰۰۶	اثرات ثابت	مدل رگرسیونی (۱-۴)
۱۷/۶۱۱	۰/۰۰۳	اثرات ثابت	مدل رگرسیونی (۲-۴)

بر اساس نتایج حاصل از آزمون F لیمر در جدول (۶)، در برآورد مدل مربوط به فرضیات تحقیق، با توجه به اینکه مقدار P-Value نیز در سطح اطمینان ۹۵٪، برابر با صفر شده است، به عبارتی $P\text{-Value} < 0.05$ است، لذا فرضیه صفر مبنی بر پولینگ^۲ بودن مدل رد شده و فرضیه مقابل (پانل) پذیرفته می‌شود. بنابراین برای تمامی مقاطع مورد مطالعه (شرکت‌ها) می‌توان جهت برآورد مدل از روش پانل استفاده کرد. همچنین طبق نتایج حاصل از آزمون هاسمن برای مدل‌های رگرسیونی ۱ و ۲ پژوهش، با توجه به اینکه در ازای $\alpha = 0.05$ میزان $P\text{-Value} < 0.05$ است، لذا فرضیه صفر رد می‌شود. رد فرضیه صفر (H_0) نشان می‌دهد که روش اثرات تصادفی ناسازگار است و بایستی از روش اثرات ثابت استفاده شود

آزمون فرضیه‌های پژوهش

آزمون فرضیه اول پژوهش

فرضیه آماری فرضیه اول به صورت فرض صفر (H_0) و فرض مقابل (H_1) به شرح زیر می‌باشد:

فرض (H_0): توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ندارد.

فرض (H_1): توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون مربوط به فرضیه بالا، در جدول ۸ آورده شده است:

با توجه به نتایج تحلیل رگرسیونی، در جدول ۸، ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۲۸۵، حاکی از این است که با فرض ثابت بودن سایر عوامل تقریباً ۲۸/۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته (برنامه‌ریزی مالیاتی)، توسط متغیرهای مستقل و کنترلی تبیین می‌شود. سطح معناداری آماره F ($\text{sig} = 0.000$) نیز نشان می‌دهد که مدل کلی رگرسیون معنادار می‌باشد.

با توجه به جدول زیر ضریب متغیر توانایی مدیریتی برابر با ۰/۰۷۱- می‌باشد یعنی ۷/۱ درصد متغیر روابط بین توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی دارد به عبارت دیگر با تغییر یک واحد در توانایی مدیریتی متغیر برنامه‌ریزی مالیاتی کاهش پیدا می‌کند. همچنین آماره t برای متغیر توانایی مدیریتی ۳/۱۰۱- می‌باشد و چون قدر مطلق این مقدار از ۱/۹۶ بیشتر است بنابراین این مقدار تاثیر معنادار می‌باشد. از طرف دیگر می‌توان از طریق مقدار

² Pooling

احتمال نیز در معناداری قضاوت کرد چنان که این مقدار کمتر از ۰/۰۵ باشد معناداری ضریب تایید می شود بنابراین در این مدل مقدار احتمال متغیر توانایی مدیریتی برابر ۰/۰۰۲ می باشد پس در نتیجه توانایی مدیریتی با برنامه ریزی مالیاتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد و فرضیه اول مورد تایید قرار می گیرد.

جدول ۸. نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

$TP_{it} = \beta_0 + \beta_1 MA_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 MTB_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$					
مقدار احتمال	آماره t	انحراف معیار	ضریب	علامت اختصاری	متغیرهای پژوهش
۰/۰۰۰	۶/۱۶۳	۰/۰۷۷	۰/۴۷۶	C	ضریب ثابت
۰/۰۰۲	-۳/۱۰۱	۰/۰۲۳	-۰/۰۷۱	MA	توانایی مدیریتی
۰/۸۵۰	۰/۱۸۸	۰/۰۳۲	۰/۰۰۶	ROA	بازده دارایی
۰/۰۰۰	-۴/۱۵۲	۰/۰۰۵	-۰/۰۲۳	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۰۲	-۳/۰۲۵	۰/۰۰۰۳	-۰/۰۰۱	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری
۰/۰۱۵	-۲/۴۲۳	۰/۰۰۴	-۰/۰۱۰	LEV	اهرم مالی
	آماره دورین واتسون	مقدار احتمال آماره F	آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین
	۱/۷۴۶	۰/۰۰۰	۴/۷۲۹	۰/۲۸۵	۰/۳۶۲

منبع: نتایج پژوهش

آزمون فرضیه دوم پژوهش

فرضیه آماری فرضیه دوم به صورت فرض صفر (H_0) و فرض مقابل (H_1) به شرح زیر می باشد:
فرض (H_0): توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ندارد.

فرض (H_1): توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون مربوط به فرضیه بالا، در جدول ۹ آورده شده است:
نتایج جدول ۹ نشان می دهد که، مقدار آماره F مدل از لحاظ آماری بهینه می باشد و با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره F کمتر از سطح خطای ۵ درصد می باشد کل مدل از اعتبار بالایی برخوردار است. ضریب تعیین تعدیل شده بیانگر این است که ۲۱/۹٪ تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی بیان می شوند. مقدار آماره دورین واتسون بین مقدار بحرانی ۱/۵ تا ۲/۵ می باشد، که صحت الگوی رگرسیون را در مورد خطی بودن روابط بین متغیرها و استقلال مشاهدات تأیید می کند.

مقدار متغیر توانایی مدیریتی در جدول بالا نشان دهنده رابطه معنادار توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سطح خطای ۰/۰۵ است. زیرا میزان احتمال محاسبه شده برای ضریب این متغیر مستقل تحقیق، کمتر از ۰/۰۵ یعنی برابر با (۰/۰۰۰) به دست آمده است که با توجه به ضریب منفی این متغیر چنین نتیجه می شود که توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی و دارد و فرضیه دوم پژوهش تایید می شود.

جدول ۹. نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

$ENT_{it} = \beta_0 + \beta_1 MA_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 MTB_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it}$					
مقدار احتمال	آماره t	انحراف معیار	ضریب	علامت اختصاری	متغیرهای پژوهش
۰/۱۷۱	۱/۳۶۹	۰/۲۶۸	۰/۳۶۸	C	ضریب ثابت
۰/۰۰۰	-۴/۱۵۶	۰/۰۷۱	-۰/۲۹۵	MA	توانایی مدیریتی
۰/۰۰۲	-۳/۰۳۴	۰/۰۱۷	-۰/۰۵۲	ROA	بازده دارایی
۰/۵۹۷	۰/۵۲۸	۰/۰۱۶	۰/۰۰۸	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	-۱۰/۲۹۵	۰/۰۱۲	-۰/۱۲۶	MTB	ارزش بازار به ارزش دفتری
۰/۰۰۶	۲/۷۳۹	۰/۱۰۵	۰/۲۹۰	LEV	اهرم مالی
	آماره دورین واتسون	مقدار احتمال آماره F	آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین
	۲/۱۵۸	۰/۰۰۰	۱/۸۹۹	۰/۲۱۹	۰/۲۵۳

منبع: نتایج پژوهش

فرمول ها و روابط ریاضی

در این تحقیق برای آزمون فرضیه های پژوهش از مدل های رگرسیونی چندمتغیره که به شرح زیر است، استفاده شده است:

$$TP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 MA_{i,t} + \alpha_2 ROA_{i,t} + \alpha_3 SIZE_{i,t} + \alpha_4 MTB_{i,t} + \alpha_5 LEV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

$$ENT_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 MA_{i,t} + \alpha_2 ROA_{i,t} + \alpha_3 SIZE_{i,t} + \alpha_4 MTB_{i,t} + \alpha_5 LEV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیرهای وابسته:

۱. آنتروپی صورت های مالی ($ENT_{i,t}$)

یکی از تکنیک های بررسی اقلام ترازنامه به صورت ترکیبی و نه جداگانه آنتروپی می باشد. آنتروپی به ارزش اطلاعاتی و

یا درصد تغییرات و یا درجه بلا تکلیفی گفته می شود (دیانسون^{۳۳}، ۲۰۰۸)، که از فرمول زیر محاسبه می شود:

رابطه (۲)

$$I = \sum_{i=1}^n q_i \log \frac{q_i}{p_i}$$

(I): اندازه تغییر در ترکیب (آنتروپی)؛ (n): تعداد ارقامی که در صورت مالی تجزیه و تحلیل می‌شوند؛ (i): یکی از اقلام ترانزنامه با مقیاس مشترک؛ (q_i): درصد مربوط به هر یک از اقلام در سال دوم؛ (p_i): درصد مربوط به هر یک از اقلام در سال اول (عبدالله زاده و همکاران، ۱۳۹۲).

در بالا فرمول اصلی و کلی آنتروپی مالی آمده است و در زیر به تشریح فرمول‌های جزئی تر آن می‌پردازیم. در تحقیق حاضر متغیرهای آنتروپی ترانزنامه W_{kt} و آنتروپی دارایی‌ها W_{Akt} (آنتروپی دارایی‌های جاری W_{CAkt} و آنتروپی دارایی‌های بلندمدت W_{LAkt}) و آنتروپی بدهی‌ها W_{Lkt} (آنتروپی بدهی‌های جاری W_{CLkt} و آنتروپی بدهی‌های بلندمدت W_{LLkt}) شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، متغیرهای وابسته می‌باشد (دیانسون، ۲۰۰۸).

$$w_{kt} = \sum_{i=1}^2 \sum_{j=1}^2 p_{ij(t)} \log \frac{P_{ij(t)}}{P_{ij(t-1)}} \quad W_{kt} \text{ ترانزنامه آنتروپی}$$

$$W_{Akt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{Akt} \text{ آنتروپی دارایی‌ها}$$

$$W_{CAkt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{CAkt} \text{ آنتروپی دارایی‌های جاری}$$

$$W_{LAkt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{LAkt} \text{ آنتروپی دارایی‌های بلندمدت}$$

$$W_{Lkt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{Lkt} \text{ آنتروپی بدهی‌ها}$$

$$W_{CLkt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{CLkt} \text{ آنتروپی بدهی‌های جاری}$$

$$W_{LLkt} = \sum_{i=1}^2 2P_{i2(t)} \log \frac{2P_{i2(t)}}{2P_{i2(t-1)}} \quad W_{LLkt} \text{ آنتروپی بدهی‌های بلندمدت}$$

۲. برنامه ریزی مالیاتی (TP_{it})

برای اندازه گیری برنامه ریزی مالیاتی از روش پس انداز مالیات استفاده می‌گردد. پس انداز مالیات به اختلاف بین نرخ قانونی مالیات و نرخ موثر مالیاتی اطلاق می‌شود (کاوور و کی پورتورگی، ۲۰۱۴). نرخ قانونی مالیات همان نرخ اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور یعنی نرخ مقطوع ۲۵ درصد می‌باشد. همچنین نرخ موثر مالیاتی عبارت است از (پاک مرام و همکاران، ۱۳۹۳):

$$\text{نرخ موثر مالیاتی} = \frac{\text{(مالیات سال جاری + مالیات معوق)}}{\text{سود قبل از کسر مالیات}}$$

متغیر مستقل:

توانایی مدیریت ($MA_{i,t}$)

در پژوهش حاضر، به منظور اندازه گیری توانایی مدیریت از مدل دمرجیان^۱ و همکاران (۲۰۱۲) استفاده شده است. در این مدل، با استفاده از اندازه گیری کارآیی شرکت و سپس وارد کردن آن در رگرسیون خطی چند متغیره به عنوان متغیر وابسته و کنترل ویژگی های ذاتی شرکت، توانایی مدیریت محاسبه می شود. به منظور اندازه گیری کارآیی شرکت، دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) از مدل تحلیل پوششی داده ها (DEA) استفاده کرده اند. مدل تحلیل پوششی داده ها، نوعی مدل آماری است که برای اندازه گیری عملکرد سیستم با استفاده از داده های ورودی و خروجی، کاربرد دارد.

$$max_{\theta} = \frac{sales}{v_1 CoGS + v_2 SG\&A + v_3 Net PPE + v_4 Opslease + v_5 R\&D + v_6 Goodwill + v_7 Intan}$$

در این مدل $CoGS$ بهای کالای فروش رفته در سال t ،

$SG\&A$ هزینه های عمومی، اداری و فروش در سال t ،

$Net PPE$ مانده خالص املاک، ماشین آلات و تجهیزات در ابتدای سال t

و $Intan$ مانده خالص دارایی نامشهود در ابتدای سال t

$Opslease$ هزینه اجاره عملیاتی در سال t ،

$R\&A$ هزینه تحقیق و توسعه در سال t

$Goodwill$ سرقفلی خریداری شده در ابتدای سال t

در این مدل برای هر کدام از متغیرهای ورودی ضریب خاص v ، در نظر گرفته شده است زیرا اثر همه متغیرهای ورودی بر خروجی (فروش) یکسان نیست. مقدار محاسبه شده برای کارآیی شرکت در محدوده صفر تا ۱ قرار می گیرد که حداکثر کارآیی برابر ۱ و هر چه مقدار به دست آمده کمتر باشد یعنی کارآیی شرکت پایین تر است.

هدف ما از محاسبه کارآیی شرکت، اندازه گیری توانایی مدیریت است و از آنجا که در محاسبات مربوط به کارآیی ویژگی های ذاتی شرکت نیز دخالت دارند، نمی توان توانایی مدیریت را به درستی اندازه گیری کرد زیرا متأثر از این ویژگی ها، بیشتر یا کمتر از مقدار واقعی محاسبه می شود.

دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) به منظور کنترل اثر ویژگی های ذاتی شرکت در مدل خود کارآیی شرکت را به دو بخش جدا یعنی کارآیی بر اساس ویژگی های ذاتی شرکت و توانایی مدیریت، تقسیم کرده اند. آنها این کار را با استفاده از کنترل

۵ ویژگی ذاتی شرکت (اندازه شرکت، سهم بازار شرکت، جریان نقدی شرکت، عمر پذیرش شرکت در بورس و فروش خارجی (صادرات) انجام داده‌اند. هر کدام از این ۵ متغیر به عنوان ویژگی‌های ذاتی شرکت، می‌توانند به مدیریت کمک کنند تا تصمیمات بهتری اتخاذ نمایند یا در جهت عکس عمل کرده و توانایی مدیریت را محدود کنند. در مدل زیر که توسط دمرجیان^۱ و همکاران (۲۰۱۲) ارائه شده، این ۵ ویژگی کنترل شده‌اند.

$$Firm\ Efficiency = \alpha_0 + \alpha_1 Size_t + \alpha_2 Market\ share + \alpha_3 Free\ cash\ flow\ indicator + \alpha_4 Age + \alpha_5 Foreign\ Currency\ Indicator + \tau$$

که در آن:

SIZE: اندازه شرکت و برابر با لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت.
Market share: سهم بازار شرکت و برابر با نسبت فروش شرکت به فروش کل صنعت.
Free cash flow indicator: متغیری دامی که در صورت مثبت بودن جریان‌های نقدی عملیاتی برابر یک و در صورت منفی بودن برابر صفر در نظر گرفته شده است.
Age: عمر پذیرش شرکت در بورس اوراق بهادار و برابر با لگاریتم طبیعی تعداد سال‌هایی که شرکت در بورس پذیرفته شده است.
Foreign Currency Indicatio: نیز متغیر دامی است و برای شرکت‌هایی که صادرات (فروش با ارز خارجی) داشته اند برابر ۱ در غیر این صورت صفر در نظر گرفته شده است.
 باقی مانده مدل ε نیز نشان‌دهنده میزان توانایی مدیریت است. مدل (۲) نیز مانند مدل تحلیل پوششی داده‌ها باید در سطح صنعت ارزیابی شود به همین دلیل در آن متغیرهای مربوط به سطح کل بازار در مدل اثر نداده نشده (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۲).

متغیرهای کنترلی:

در این تحقیق جهت کاهش تاثیر سایر عوامل بر متغیر وابسته از متغیرهای کنترلی به شرح زیر استفاده می‌شود.

الف) بازده دارایی (ROA)

بازده دارایی از طریق تقسیم سود خالص بر متوسط دارایی‌ها بدست می‌آید.

$$ROA = \frac{\text{سود خالص}}{\text{متوسط دارایی‌ها}}$$

ب) اندازه شرکت (SIZE)

اندازه شرکت از طریق لگاریتم طبیعی دارایی‌های شرکت اندازه‌گیری می‌شود.

ج) نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری آن (MTB)

بر اساس نظریه پیام رسانی، شرکت‌ها زمانی سود سهام نقدی خود را افزایش می‌دهند که انتظار رشد بیشتری داشته باشند لذا انتظار می‌رود این نسبت که نشان‌دهنده رشد شرکت است بر میزان تقسیم سود تاثیرگذار باشد.

(د) اهرم مالی (LEV)

مطالعات متعدد نشان داده است که میزان بدهی شرکت بر سیاست‌های مالی شرکت‌ها تاثیرگذار باشد؛ لذا در این تحقیق نیز از این نسبت به عنوان متغیر کنترلی استفاده می‌گردد که به صورت زیر اندازه‌گیری می‌شود:

$$LEV = \frac{\text{کل بدهی‌ها}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

بحث و نتیجه‌گیری

در این تحقیق سعی شده است تا این مساله مورد بررسی قرار گیرد که آیا توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی و آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد. به منظور پاسخ‌گویی به سوال فوق، فرضیه‌های زیر مطرح شده است:

فرضیه اول: توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد.
فرضیه دوم: توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارد.

نتایج تجزیه و تحلیل حاصل از فرضیه اول تحقیق نشان داد که توانایی مدیریتی با برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی و معناداری دارد. مدیران دارای توانایی ذاتی بیشتر، به علت داشتن قدرت درک و تحلیل بهتر از شرایط حال و آینده شرکت و صنعت خود، تخمین‌های با کیفیت بالاتر را در ارتباط با ارقام تعهدی دارند که این امر منجر به ارائه صادقانه سود حسابداری و در نتیجه باعث کمتر شدن برنامه‌ریزی مالیاتی می‌شود. نتایج حاصل از این فرضیه تا حدودی با گارگ و همکاران (۲۰۲۰) مطابقت و سازگاری دارد.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل فرضیه دوم تحقیق نشان داد که توانایی مدیریتی با آنتروپی صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی و معناداری دارد. مدیران توانا تر قادرند از طریق کاهش نامتقارنی اطلاعات، ارزش ذاتی شرکت را بهتر به سرمایه‌گذاران منتقل کنند. این دیدگاه وجود دارد مدیرانی که از توانایی بالایی برخوردارند معمولاً در مواجهه با انباشت اخبار بد، وضعیت را طوری مدیریت می‌کنند که خطرات کمتری برای شرکت به دنبال داشته باشد. مدیران دارای توانایی ذاتی بیشتر تخمین‌های با کیفیت بالاتر را در ارتباط با ارقام تعهدی دارند که این امر منجر به ارائه صادقانه سود حسابداری و در نتیجه باعث کمتر شدن آنتروپی مالی می‌شود. نتایج حاصل از این فرضیه تا حدودی با یافته‌های اُیگر (۲۰۱۷) مطابقت و سازگاری دارد.

نتایج این پژوهش نشان داد توانایی‌های مدیریت می‌تواند بسیار موثر و حائز اهمیت باشد، زیرا در این پژوهش نتیجه‌گیری شده توانایی مدیریت موجب کاهش برنامه‌ریزی مالیاتی می‌شود. بنابراین باید شرکت‌ها به بررسی شاخص‌های توانایی مدیران و اثرگذاری این توانایی‌ها بر عملکرد شرکت پردازند. همچنین به کارشناسان رسیدگی‌کننده مالیاتی توصیه می‌شود، به توانایی‌های مدیران شرکت‌های مورد رسیدگی، توجه بیشتری نمایند؛ زیرا در این تحقیق مشخص شده است که توانایی مدیران بر فعالیت‌های سودجویانه مالیاتی تاثیر معناداری دارد.

منابع

- ۱) اکبری، فضل الله (۱۳۸۷). تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی، چاپ سیزدهم، تهران، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی.
- ۲) تحریری، آرش؛ سوخکیان، ایمان و نظری، هیراد (۱۳۹۹). توانایی مدیریتی و ارزش نهایی وجوه نقد. مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۶۶، ص ۱۴۸-۱۲۳.
- ۳) طالب نیا، کامیارو و کیلی فرد، حمیدرضا (۱۴۰۰). بررسی رابطه متقابل توانایی مدیریت و ارزش افزوده اقتصادی با استفاده از معادلات همزمان. مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، ۱۲(۴۷)، ۳۳۰-۳۱۴.
- ۴) مرادزاده فرد، مهدی (۱۳۹۵). توانایی مدیریتی، کارآیی سرمایه‌گذاری و ریسک سقوط آتی قیمت سهام. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۳(۵۰)، ۶۴-۳۳.
- 5) Andreou, P.; Daphna, E.; and C. Louca (2013). "Managerial Ability and Firm Performance: Evidence from the Global Financial Crisis", Available at: <http://www.efmaefm.org>.
- 6) Chen, Y., Huang, S., Pereira, R., & Wang, J. (2011). Corporate tax avoidance and Firm Opacity. Unpublished Working Paper University of Missouri.
- 7) Demerjian, P.; Lev, B.; and S. McVay (2012). "Quantifying Managerial Ability: A New Measure and Validity Tests", Management Science, Vol. 58, No. 7, pp. 1229-1248.
- 8) Demerjian, P.; Lev, B.; Lewis, M.; and S. McVay (2013). "Managerial Ability and Earnings Quality", The Accounting Review, Vol. 88, No. 2, pp. 463-498.
- 9) Desai, M. A., & Dharmapala, D. (2006). Corporate Tax Avoidance and High-powered
- 10) Desai, M.A., Dharmapala, D. (2009). "Corporate Tax Avoidance and Firm Value", *Review of Economics and Statistics*, 91, 537-546.
- 11) Dionisio, A., Menezes, R. and Mendes.(2008). "Uncertainty Analysis in Financial Markets: Can Entropy Be a Solution", *The European Physical Journal*.
- 12) Li, C. & Hu, M. & Li, T. (2018). Managerial Ability and Corporate Capital Structure.
- 13) Maasoumi, E., Racine, J. "Entropy and Predictability of Stock Market Returns" *Journal of Econometrics* 107 (2002).